

נאמר של עייר

אורי ליפשיץ ילד טוב ירושלים * בעקבות

מונוגרפיה על שלונסקי * "צייד המכשפות" ב"הבימה" ? *

קרבות אוויר מחודשים - "עכשיו" נגד "סימן קריאה"

דואר חוזר

תמים בדורותיו

בספר "בראשית" פרק ו', בתחילת "פרשת נח" כתוב לאמור: "אלה תולדות נח. נח איש צדיק תמים היה בדורותיו...". בפירוש המקובל נאמר על עניין זה של "צדיק תמים היה בדורותיו" כי נח היה שלם, בלי מום מוסרי, ותמימותו בלטה בעיקר בגלל בני דורו הרעים. מחמיר יותר הוא רש"י המבאר פתח זה כך: "לפי דורו היה צדיק; ואילו היה בדורו של אברהם, לא היה נחשב לבלום..." דימוי זה של "צדיק תמים היה בדורו

אורי ליפשיץ
לא אמרתי שם מסויים

רותיו" עלה בעיני כתוב שורות אלה הר שבוע, כאשר קיבל מיכתב מטעמו של הצייר אורי ליפשיץ, בו הגיב על הקטע בזמח (העולם הזה 2177). מיכתבו של ליפשיץ, במלואו, להלן:

סיפרו לי על המאמר שכתבת על נפתלי צום. מכיל לקרוא את המאמר הבנתי רוח הדברים. בשיחותי על אמנות ואמנים - כל פעם שהזכרתי שם איזשהו, תמיד היה למיכה. אני יודע בתור אדם שלא אומר את האמת בפנים לעולם, מסיבה פשוטה אחת, אינני יודע אותה. דרך אגב, שלא כשאר הציירים, שכולם יודעים אותה (האמת), לעולם לא אמרתי שמו של צייר שאינני אוהב. כל הזכרת שם של צייר בדברי, היוותה דוגמה למשהו שאני מעריך או מכבד. אפילו עשיתי מהם איזם מסויים, זאת פתיחה צנועה או רקע. כאשר לבום אני מאד אוהב ומעריך את עבודתו, וגם אוהב אותו אישית.

אפילו - לעולם אינני נותן דוגמה עם שם לציור לא טוב, בכל מיקרה לא אמרתי שם מסויים בהקשר שלילי.

שלך באהבה, אורי שלום אורי, אני תיקווה כי מי שסיפר לך על הבזמח, יואיל לספר לך על הכתוב כאן. ראשית, אוכיח לך את המקום המדוייק, בו נקבת באוזני בשנת 1965, את הכינוי "בזמח". ניפגשנו באקראי, כמיו הקודם של הצייר רדי כנישאוול באברטור, וכיחד יצאנו במטרה להגיע למרכז ירושלים. כאשר המתנו בתחנת האוטובוס מס' 6, הממוקמת מול תחנת הרכבת, חזרת מיפסר

פעמים על הכינוי "בזמח", הגזור משמו של נפתלי צום, אותו אתה "מאד אוהב ומעריך את עבודתו, וגם אוהב אותו אישית".

אורי ירדי, מן הידועות הוא, כי ה"זכרון עשוי לבגוד באנשים מעבר לגיל מסויים, ואני תיקווה, כי הדברים הבאים, שפורסמו בשמך, בשבועון זה (העולם הזה" 1641), בשנת 1968, יבהירו לך, כי לא תמיד הזכרת שמות ציירים לטובה בלבד. הכרת את האמת שלך, ופונתי למיכתב בליווי רישומים שצירפתי כנגד מורך ורכך באותם הימים, יגאל תומרקין. בין השאר כתבת:

"נתן לעצמי תואר יופיטר, משום שאף אחד לא נתן לו... ידע שיש לו סמוק של מיליון ל"ו, כזמן שרמברנדט לא ידע שיש סמוק של המישה מיליארד דולר... היחיד שהודה בפה מלא שיש ציירים גרועים ממנו... ידע שכל רעיון של ליפשיץ, יש לבצע במהירות... כל חייו השכחתי שלהספידו יותר קל מלדבר על חייו. ליד האדמה התחזה, אני רואה שלגמרי לא איכפת לי שיקום לתחייה..."

כאמור, אורי, האפילו שלך, שבו כתבת: "לעולם אינני נותן דוגמה עם שם לציור לא טוב, בכל מיקרה לא אמרתי שם מסויים בהקשר שלילי..." אינו מוכח כלל.

לא אחטא לעצמי, אם אעיר בהזדמנות חגיגית זו, למראה רישומך, תומרקין על הצלב, בו אתה ממוח את זרניך לעברו של תומרקין, כי כישרונך עולה עשרת

"תומרקין על הצלב"
אחרי איש קרית

מונים על ה"בזמח" מיסודו של נפתלי צום, שכיום אתה "אוהב ומעריך את עבודתו, וגם אוהב אותו אישית".

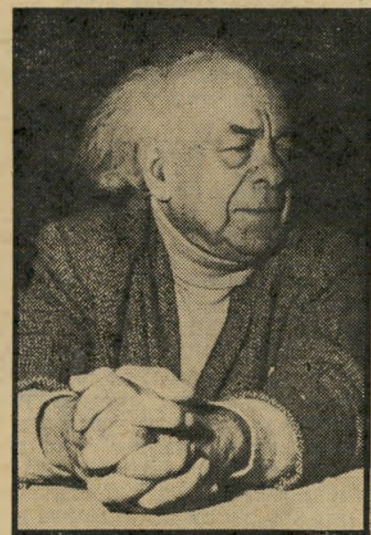
ב.ב., מה נשמע ב"המישפחה"? שמעתי ש"החליפו על הקירות את העבודות שלך ב"בזמח" כדואית. האם הדברים נכונים?

ניסוחים

בשוליים

מסיבות השמורות עימו, נטל באחרונה כתוב שורות אלה עותק מיספרו של א.ב. יפה - א. שלונסקי המשורר זמנו. תוך עיון במונוגרפיה הזאת, הנחשבת למונוגרפיה הרשמית על המשורר

שלונסקי, מצא כתוב שורות אלה שורה של הערות בעיפרון ובעט, בשולי הטורים המודפסים. רצ"ב כמה מהערות השוליים: בעמוד 136, בתגובה על קטע המזכיר את המשוררים י.צ. רימון, מ. טמקין, ד. פוגל ואצ"ג, נמצא רשום: "משום מה אין הקשר"

אברהם שלונסקי

גראפון החוזר על דברי ההיסטוריה

קשן א.ב. יפה מתייחס כלל לשלרשה אלה, שלפחות שניים מהם עולים לאין שיעור על הרבי שלונסקי... בעמוד 141, מת"יחס יפה לאמרו של מאיר יערי, הסתלים התלושים, והשפעתו של שלונסקי המשורר, ובהערות דיו נמצא רשום: "סמך כות' כימעט כמו סטאלין..." בהקשר דר"מה, בעמוד 149, ההערה הבאה: "איך הזדנוכיום עוד משפיע..."

בעמוד 164, כתוב יפה על המבקר הר"סובייטי ק. זלינסקי, אשר "כבר הראה במפתו על יסנין, כי אפילו שמות ספריו של יסנין לקוחים מעולם הכנסיה... כשר"ריו מופיעות דמויותיהם של ישו, האנוסי מול אנדריי, ירמיהו, אברהם אבינו, לוט וכו' ומוזכרים בין היתר נצרת, הירדן, ציון, סרוב, גולגתא, תבור ועוד..." ועל קטע זה מעיר המעיר: "חוששני, כי לא קרא המקור אלא מצטט ממצטט - וכי למה לו לתת המקור?... ובעמוד 168 מעלה יפה את חמתו של הקורא האלמוני, כאשר הוא מעיר בסוגריים: "גם שלונסקי נלחם נגד הביאליקים והביאליקיסטים, ולא נגד ביאליק המשורר..." ועל הערה זו מעיר המעיר: "קשקשן! זה הרי בניגוד למציאות..."

בפרק המוקדש לאבני בוהו (עמוד 184) מעיר המעיר: "גירמה לי שזהו הספר הטוב ביותר של שלונסקי..." ומחמאה זו של המעיר אינה נותרת זמן רב. בתגובה לקביעתו של יפה: "אבני בוהו הוא, בעיקרו של דבר, פואימה על חי האדם בכרך המודרני, ובשירה העברית היה זה, בשעתו, חידוש גמור..." מעיר המעיר במרירות: "איזה דיוק. נא לראות, אימה גדולה וירחי של אצ"ג... פוגל..."

על מיבחר קטעי ביקורת, המשבחים את שלונסקי, שאותם מצטט יפה, מוסיף הר" מעיר בעמ' 192 את ההערה הבאה: "גרפמן החוזר על דברי החסידים בלי להתייחס לעצם השירים לזכות או לחור"בה..." אין לדעת מי העיר את ההערות הללו בשולי המונוגרפיה של א.ב. יפה על שלונסקי. לפי כרטיס הספרייה הלאומית

תיאטרון

הם צדים היום

זו היתה כותרת המישנה, השבוע לפני 25 במדור התיאטרון של העולם הזה. ש"הוקדש לביקורת המחזה צייד המכשפות מאת המחזאי ארתור מילר, על קרשי תיאטרון הבימה. בין השאר כתב מבקר השבועון דאו:

"זהו מחזה תעמולה בלתי-מוסווה. מילר כותב על סאלם, אולם הוא מתכוון לכל מילדתו - לצייד המכשפות הגדול של מקסיקארי ולגל ההיסטוריה המציף כיום את ארצות-הברית. דווקא עלידי כך שלא שינה את המאורעות, השאיר רשם מוזעזע ומרכא בלב הצופים. כשהוצג המחזה ב"ניו יורק, יצאו הצופים מן האולם כש"דמעות בעיניהם, וכשהם מוכנים לצאת למילחמה נגד צייד המכשפות."

"הצגת הבימה לא עלתה לשיאים נכחי הים. נחום בוכמן כאיכר האמיץ, מרים זוהר כאישתו, טובה פרוו כצעירה המושי חתת ועדה מל כנערה ההיסטורית שולטים בכמה. האחרים אינם מבריקים. אך אין זה מבריע למחזה - אקטואליותו המזעזעת הכתיבה את הצלחתו גם בישראל, בה אין מקסיקארי - עדיין..."

אין ספק, אם מגלה התיאטרון הלאומי הבימה דויד לוי, יעזו לצאת ממלכות מחזות הבולבאר הישראליים, בה הוא לכד את עצמו, בניסיון ליטול את הבכורה המקורית מתיאטרון חיפה. ויעלה מחדש את צייד המכשפות, הרי שתושבי ישראל 1979 ייצאו מאולם הבימה, כשדמעות בעיניהם, וכשהם מוכנים לצאת למילחמה נגד צייד המכשפות..."

כתבי-עת

הנמושה

מזה שנתיים היה ברור לאלה העוקבים אחר המתרחש בזירת כתיבת העת לספרות בארץ, כי האידיילה השוררת בין כתיבי העת עכשיו וסימן קריאה היא זמנית. איש לא ציפה כי מאיר ויזלטיר ישמש סוס טרויאני שיחדש את קרבות כתיבת-עת בכתיבת-עת.

ויזלטיר, משורר בגילה-עמידה, מתגלויך תיו של עורך עכשיו, גבריאל מוקד, בראשית שנות השישים, עלב בעורכו ור מייסדו בתוכנית טלוויזיה. התגובה לא איחרה לבוא. בחוברת עכשיו 39/40, שי ראתה אור החודש, הובאה התגובה שלהלן: נימנמו של משורר עירוני

יש שמתנמנמים מול פני ה"אואנגארד" ויש שישנים מול המסך המרצד של הטלוויזיה. יותר מן תמיד היטבנו לנמנם בשעות ה"פעתו הטלוויזיונית של הפיטון ה"תל-אביבי המזוקן, אשר תימון בקהט חרוזי שירה מקצה הסיגריה